

САБАҚ ЖОСПАРЫ

Пән	Қазақ әдебиеті
Мұғалім	Қуандықова Эльмира
Мектеп, сынып	Атырау облысы, Атырау қаласы Дарынды балаларға арналған интернаттық мекесі бар облыстық гимназия, 7-сынып
Сабақ тақырыбы	Ғ.Мүсірепов «Ананың анасы» әңгімесі

www.bilimland.kz

Сабақтың оқыту мақсаты	Ғ.Мүсірепов өмірі мен шығармашылығы туралы мағлұмат беру. Әңгіменің идеялық мағынасын ашу, көркемдігін тану, сюжеттік-композициялық талдау жасау.
Күтілетін нәтиже	<p>Барлық оқушылар: Әңгіменің идеялық мазмұнын түсінеді. Ой түйінін табады. Анаға деген сый-құрмет перзенттік парыз екенін ұғынып, өмірлік ұстаным болу керектігін сезінеді.</p> <p>Оқушылардың басым бөлігі: Негізгі оқиғаларды талқылау арқылы негізгі мәселе мен түйінді ойды анықтайды. Шығарманы теориялық талдайды. Бүгінгі өмірмен байланыстыра ой толғайды.</p> <p>Кейбір оқушылар: Жазушы әңгімесіндегі кейіпкерлердің психологиялық ахуалының кілтін табады. Тарихи кезең оқиғасымен әңгіме желісін байланыстыра әңгімелейді. Болашаққа жоспар құрады. Тақырыпты игеруін шығармашылықпен біріктіріп, қабылдаған шешімін дәлел арқылы айғақтайды</p>
Сабақ әдісі	топтастыру, салыстыру, талдау, ой қорыту, тест орындау, ой толғау, т.б.
Сабақтың түрі	Жаңа форматты сабақ. Жаңа тақырыпты меңгерту.
Керекті құрал-жабдықтар	АКТ, А3 қағаздар, маркер, оқулық, қима қағаздар, суреттер, т.б.

Сабақ барысы

Сабақ кезеңдері	Мұғалім әрекеті	Оқушы әрекеті
Кіріспе	Оқушылармен амандасу. Сынып оқушыларын «Мозайка» әдісі бойынша топқа бөлу. Құрастырылған сурет бойынша топтастыру. Сыныпта психологиялық жағымды ахуал туғызу. I топ «Қуаныш»	Мұғаліммен амандасады. Ортаға шығып, топқа бөлуге белсене қатысады. Сабаққа деген қызығушылығы артады.

	<p>II топ «Шаттық» III топ «Бақыт» Үйге берілген тапсырманы тексеру. https://testmoz.com/1095411 Сайтына кіріп, С.Мұқановтың шығармашылығына байланысты («Балуан Шолақ», «Есіл бойында», «Саятшы Ораз» әңгімелері бойынша) тест тапсырмаларын орындату.</p>	<p>Оқушылар дербес компьютерді қолдана отырып, берілген сайтқа кіріп, тест тапсырмаларын орындайды.</p>
<p>Тұсау кесер</p>	<p>Жаңа сабақты видеоролик көрсетуден бастау. «Ана туралы». Сұрақтар қояды.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бұл бейнебаянды тамашалағанда қандай сезімде болдыңыздар? 2. Ананың адамзат өміріндегі орны туралы не айтасыз? <p>Иә, Ананың адам өміріндегі алатын орны ерекше екенін бәріміз де білеміз. Бәріміз де Анадан жаратылдық. Ана бар жерде Қуаныш та, Шаттық та, Бақыт та болады. Бүгінгі сабақта жұмыс жасайтын оқушылар тобын да осындай атаулармен атап отырмыз. Өмірдегі Аналарымыздың бейнесі біздің әдебиетімізде де көркем көрінісін тапқан. Бүгінгі жаңа тақырып жазушы Ғ.Мүсіреповтің осы Ана тақырыбында жазылған әңгімесі болмақ. Назарларымызды интербелсенді тақтаға аударайық.</p> <p>http://bilimland.kz/kk/ http://bilimland.kz/kk/home#lesson=15454 http://bilimland.kz/kk/content/lesson/10712-birqalypty_zhane_birqalypty_emes_qozh_alystar сайтындағы Ғ.Мүсірепов шығармашылығы және «Ананың анасы» әңгімесі туралы мәліметтерді тыңдату.</p>	<p>Оқушылар You Tube https://www.youtube.com/watch?v=rclcVTj-kaE сайтынан алынған бейнефильмді көріп, тыңдайды, ойларын ортаға салып, сұрақтарға жауап береді.</p> <p>Ғ.Мүсірепов шығармашылығы туралы қысқаша деректі, әңгіменің идеялық мәні мен жалпы мазмұны туралы мағлұмат алады.</p>

Ғабит Мүсірепов. «Ананың анасы» әңгімесі

Интербелсенді тақтадан презентация бойынша F.Мүсірепов туралы қосымша мәліметтермен ой толықтыру.

Негізгі бөлім

Алдын ала оқушыларға әңгіме мазмұнын оқып келуге тапсырылғаннан кейін мәтін бойынша топтық жұмыс беріледі.

Оқылым тапсырмалары:

1. Әңгіменің сюжеттік-композициялық жоспарын құру.
2. Глоссариймен жұмыс.
3. Композиция бойынша әңгіме мазмұнын өз сөздерімен баяндау.

http://bilimland.kz/kk/content/structure/2192-qazaq_adebieti#lesson=15454

Айтылым тапсырмалары:

Әңгіме мәтінімен оқып отырып жұмыс жасайды. Жоспар құрады. Берілген ресурстарды әңгіме сюжетімен сәйкестендіреді.

I. Экспозиция. Ескі күндердің әңгімесін шертіп отырған Әйтiлес.

II. Оқиғаның басталуы. Жалпақ балуанның Ергенекті елін шабуға аттануы.

III. Оқиғаның дамуы. Жылқыны алдына салып, қызды олжалап кетуі.

IV. Оқиғаның шиеленісуі. Қызын арашалай алмаған жылқышының мер болуы, қыз анасының барымташылар алдын орап алуы.

I топ. Әңгімеде кездесетін қазақтың бұрынғы салт дәстүрлерін атап өту, мәнін ашып түсіндіру. Әңгіменің идеялық мәнін ашудағы ролін анықтау.

II топ. Әңгімедегі кейіпкерлерге сипаттама беру.

Кейіпкер	Портреті	Мінезі	Іс әрекеті

III топ. Жазушының тіл көркемдігі. Әңгімеде кездесетін көркемдегіш құралдарды мысалдар арқылы дәлелдеу.

«Ананың анасы» әңгімесі

Үзінді	Теңеу	Эпитет	Ассонанс	Аллитерация, т.б.

Тыңдалым тапсырмалары:

Аудиохрестоматиядан үзінді тыңдату.
<http://bilimland.kz/kk/content/structure/1141-audiochrestomathy#lesson=7854>
 «Әйел-Ана монологын» тыңдата отырып,
проблемалық сұрақтармен ой өрбіту.

I топ. «Менің атым әйел» дейді Ана. Әңгімеде Ананың нақты есімі неге берілмеген деп ойлайсыздар? Себебін түсіндіріңдер. Неге әңгіме «Ананың анасы» аталған? Өздерің қалай атар едіңдер?

II топ. Әңгімеден Ана бейнесін ашатын кестелі көркемсөздерді, т.б. мысалдарды сұрыптап алыңдар да, жазушы шеберлігін саралауға талаптаныңдар.

III топ. Жалпақ балуан кім?

Ү. Оқиғаның шарықтау шегі. Әйел-ана сөзінен именген Жалпақ балуан мен барымташылар. Өумесер Кейкінің жағымсыз «үкімі».

ҮІ. Оқиғаның аяқталуы. Сөзден жеңілген Жалпақ балуан. Бостандық алған Ана мен қыз.

Топтар бір-бірін бағалайды.
«Екі жұлдыз, бір тілек»

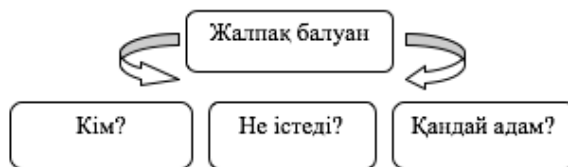
Ресурстарды пайдаланады:

А3 қағаздар, суреттер, қима қағаздар, маркерлер, оқулық, дәптер, компьютер.

Постер қорғайды. ойларын айтып, пікірлерін өмірмен байланыстырады.

<http://bilimland.kz/kk/> сайтына кіріп, тапсырмаларын орындайды.

http://bilimland.kz/kk/content/structure/2192-gazaq_adebieti#lesson=15454
 Эссе жазып, өлең шығарып оқиды.

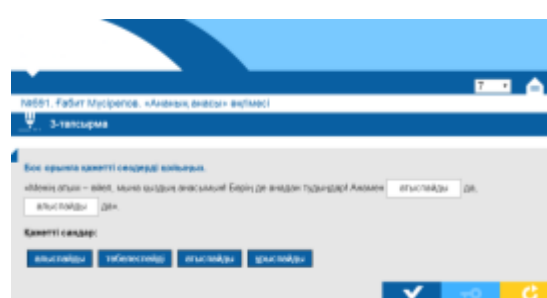
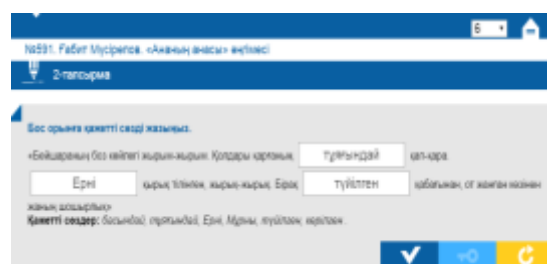
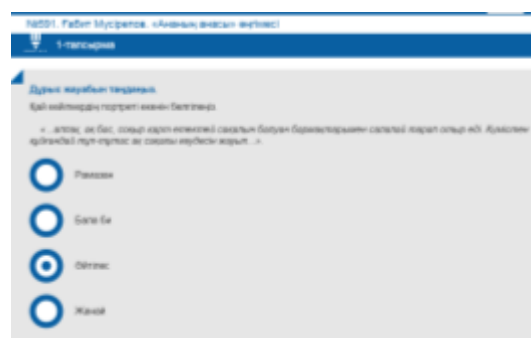

Қырық жігіт пен Жалпақты тізе бүктірген қандай күш, нендей құдірет?

Жазылым тапсырмалары.

1. Жеке оқушыларға тапсырмалар мен жұптық тапсырмалар беру.

2. Ана туралы эссе жазу, өлең шығару.

Нәзіктем Жаптық бағыр сауға сұрағаннан кейін Жәкәй: «Мәңден оғы өзіме етеп келе жатыр ма, содан кейін арман көбісімен еңбегіме ұялап суық суың болып сала берді» - дегенге түсіндіреді:

- А) өзінен үсті маңдайдай су болған соң.
- В) өзіне ұярап, қызылп келе жатыр отбасы өзіне бұйыртан соң.
- С) қы бағырға қарыс арбастан шыққан соң.
- D) Жәкәй бағырға тоқып келе жатыр соң.

«Көзді демен ет әрқайсыр, сөзге айып, Жәкәй демен бағыр әрқайсыр, сөзге айып» - деп жөзге берген кейін Жәкәй бағырғағы еке жөзге табылады:

- А) арқаласы
- В) құрыласы
- С) қалпыласы
- D) тағылы

«Түркер көбісімен келеп, суық бағырға маңдайға тамақпен» оқи уақыт көзге қалыныс:

- А) төс оғды
- В) бесін уақыты
- С) туып өкпе арқасы
- D) нр

Қай өкілдерді сөз өзінен табылады:

- Балдыр, дүрсөп өткен, өкпеуі де нәзіктемдегі алып әрқайсыр. Қары қалыныс, өкпеуі өткені жөзге:

- А) Жәкәймен
- В) Жәкәймен
- С) Байғұстанмен
- D) Кейсімен

«Көзге көрсеткен алып, қалынысқа қалыныс» деген бағыр сөз көрсеткен мағынасы білдіретін табылады:

- А) өзінен өкпеуі
- В) өзінен өкпеуі алып көту
- С) Бұрын білгенмен, өкпеуімен дүрсөпке қалыныс өзі көрсету
- D) біт көрсеткенінен көрсеткені

«Мәңден оғы өзіме етеп, түркермен шыққан Жәкәй, төзден құлағандай құлап өкпеуі деген сөзге көрсеткен білдіретін мағынасы көрсеткен өкпеуі табылады:

- А) Жәкәй бағырғағы қарыс жөзге шығуы
- В) өзінен өкпеуі өкпеуі
- С) өкпеуінен өкпеуінен, өкпеуінен, өкпеуінен
- D) өкпеуінен өкпеуінен

«Бәйбішеге құлақтан бас тартайтын өкпеуі өкпеуінен көрсеткен мағынасы деген өкпеуі өкпеуінен өкпеуінен табылады:

- А) өкпеуінен өкпеуінен өкпеуінен өкпеуінен
- В) өкпеуінен өкпеуінен өкпеуінен өкпеуінен
- С) өкпеуінен өкпеуінен
- D) өкпеуінен өкпеуінен өкпеуінен

Бала би Жалпаз балууды бериптаса не деп жусайтынын табиғыз

- A) «Үлесе қалып мал беремін» деп жусайды
- B) «Қалыңдықты таңдайсың» деп жусайды
- C) «Сен тонның, қалыңдығыңды тартып алған» делінен жусайды
- D) «Қалыңа бала беремін» деп жусайды

Жалпаз балуан жорыққа не үшін аттанынын белгілеңіз

- A) қалыңдық тақалу үшін
- B) бала би мен өз кәсіп алу үшін
- C) кәсіп елдің қалыңына көру үшін
- D) кәсіп елді тәу бекіту үшін

Сергіту сәті. «Айналайын мамам».
 Караоке

<https://www.youtube.com/watch?v=VNp13c-RWUk>

Ана – дүниедегі ең қадірлі жан. Сөз зергері F.Мүсірепов жанына жақын, өзінің сүйікті тақырыбын қозғай отырып, Ананың ұрпағын қорғап, мәпелеп өсіруге бар өмірін арнайтындығын айтқысы келеді. Қоғамдағы әйел, ананың орнын көрсетіп, ана қабағына кірбің

Караокемен ән айтып, би қимылын көрсетеді.

Ана туралы даналық ойлар мен мақал-мәтелер айтып, ой қорытады.

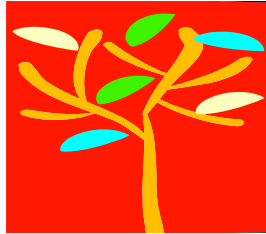
	түсірмеуге үндейді. Өйткені ананың қабағындағы кірбің ұлттың қабағындағы кірбің деп түсінеміз. Аналарымызды құрметтейік, оқушылар!																																																																							
Қорытынды	<p>Бағалау.</p> <p>Жұптық жұмысты критерий арқылы өзара бағалау.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Р/с</th> <th>Критерийлер</th> <th>жоғары деңгей</th> <th>орта деңгей</th> <th>төмен деңгей</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1</td> <td>Мәселенің толық ашылуы</td> <td>9-10</td> <td>7-8</td> <td>5-6</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>Себептер мен дәлелдердің өзара байланысы</td> <td>9-10</td> <td>7-8</td> <td>5-6</td> </tr> <tr> <td>3</td> <td>Шешімнің шығарма мазмұнымен сәйкестігі</td> <td>9-10</td> <td>7-8</td> <td>5-6</td> </tr> <tr> <td>4</td> <td>Өзіндік көзқарасының болуы</td> <td>9-10</td> <td>7-8</td> <td>5-6</td> </tr> <tr> <td>5</td> <td>Бағалау шкаласы</td> <td>36-40/5</td> <td>28-32/4</td> <td>20-24/3</td> </tr> </tbody> </table> <p>Критерий арқылы бағалау.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Р/с</th> <th>Критерийлер</th> <th>жоғары</th> <th>орта</th> <th>төмен</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1</td> <td>Идеяны танудағы ұтымдылық</td> <td>9-10</td> <td>7-8</td> <td>5-6</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>Өз сөзімен түсіндіруі</td> <td>9-10</td> <td>7-8</td> <td>5-6</td> </tr> <tr> <td>3</td> <td>Мәселені шешуі</td> <td>9-10</td> <td>7-8</td> <td>5-6</td> </tr> <tr> <td>4</td> <td>Сыни ойлауы</td> <td>9-10</td> <td>7-8</td> <td>5-6</td> </tr> <tr> <td>5</td> <td>Шығармашылық қабілеті</td> <td>9-10</td> <td>7-8</td> <td>5-6</td> </tr> <tr> <td>6</td> <td>Өзіндік пікірі, көзқарасы</td> <td>9-10</td> <td>7-8</td> <td>5-6</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Қорытынды нәтиже</td> <td>54-60/5</td> <td>42-48/4</td> <td>30-36/3</td> </tr> </tbody> </table> <p>Үйге тапсырма. Ойтолғау жазу.</p>	Р/с	Критерийлер	жоғары деңгей	орта деңгей	төмен деңгей	1	Мәселенің толық ашылуы	9-10	7-8	5-6	2	Себептер мен дәлелдердің өзара байланысы	9-10	7-8	5-6	3	Шешімнің шығарма мазмұнымен сәйкестігі	9-10	7-8	5-6	4	Өзіндік көзқарасының болуы	9-10	7-8	5-6	5	Бағалау шкаласы	36-40/5	28-32/4	20-24/3	Р/с	Критерийлер	жоғары	орта	төмен	1	Идеяны танудағы ұтымдылық	9-10	7-8	5-6	2	Өз сөзімен түсіндіруі	9-10	7-8	5-6	3	Мәселені шешуі	9-10	7-8	5-6	4	Сыни ойлауы	9-10	7-8	5-6	5	Шығармашылық қабілеті	9-10	7-8	5-6	6	Өзіндік пікірі, көзқарасы	9-10	7-8	5-6		Қорытынды нәтиже	54-60/5	42-48/4	30-36/3	Сабақ басында берілген бағалау парағы бойынша бірін-бірі бағалап шығады.
Р/с	Критерийлер	жоғары деңгей	орта деңгей	төмен деңгей																																																																				
1	Мәселенің толық ашылуы	9-10	7-8	5-6																																																																				
2	Себептер мен дәлелдердің өзара байланысы	9-10	7-8	5-6																																																																				
3	Шешімнің шығарма мазмұнымен сәйкестігі	9-10	7-8	5-6																																																																				
4	Өзіндік көзқарасының болуы	9-10	7-8	5-6																																																																				
5	Бағалау шкаласы	36-40/5	28-32/4	20-24/3																																																																				
Р/с	Критерийлер	жоғары	орта	төмен																																																																				
1	Идеяны танудағы ұтымдылық	9-10	7-8	5-6																																																																				
2	Өз сөзімен түсіндіруі	9-10	7-8	5-6																																																																				
3	Мәселені шешуі	9-10	7-8	5-6																																																																				
4	Сыни ойлауы	9-10	7-8	5-6																																																																				
5	Шығармашылық қабілеті	9-10	7-8	5-6																																																																				
6	Өзіндік пікірі, көзқарасы	9-10	7-8	5-6																																																																				
	Қорытынды нәтиже	54-60/5	42-48/4	30-36/3																																																																				
Кері байланыс																																																																								
Рефлексия																																																																								
Үйге тапсырма																																																																								

«Дүниенің бар байлығы, бақыты,
Ана атты ұлылықтан нәр алған»

**«Менің бүгінгі сабақтан алған
әсерім».**

“Тілек ағашы”

Оқушылар стикерлерге өз
әсерлері мен пікірлерін
жазып «Тілек ағашына»
жапсырады, оқиды.
«Аналарымызбен бірге
күндеріміз Қуаныш пен
Шаттыққа, өміріміз Бақытқа
толы болады!»